

Резюмета на научните трудове на гл. ас д-р Георги Димов

I. Научна монография:

1. Димов, Г. Балканският свят в епохата на Комнините (1081–1185). ИБЦТ–БАН, София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023, 600 с. ISBN 978-619-7179-35-4, ISBN 978-954-07-5682-0

Резюме: Книгата Балканският свят в епохата на Комнините (1081–1185) представлява първото вълнуващо изследване върху политическата и стопанската история на Балканския полуостров в периода XI–XII в. Написана въз основа на голям брой писмени и археологически извори, документи, нумизматични и сигилографски свидетелства, изследвания върху климата, географията, храната, облеклото, икономиката и градския живот, тя има за цел да възстанови живата и пълнокръвна картина на византийско-балканския свят през Средните векове. При това монографията обхваща както политическите събития, така и настъпилите промени и тенденции в бита и нравите на средновековното балканско общество. В нея е разгледана не само политическата история на Ромейската империя, но и животът на българите по Долен Дунав, латинското присъствие на Балканите и много други аспекти от славната епоха на Комниновата династия (1081–1185). Представени са множество нови извори, данни и хипотези, които досега не са представлявали обект на българската и световната историография. Написана на един жив и достъпен език, книгата Балканският свят в епохата на Комнините (1081–1185) е предназначена не само за специалисти, но и за любители и ценители на историческата литература.

II. Статии:

1. Димов, Г. Между земното и сакралното: катедрали, мощи и духовни водачи в градския живот на Южна Италия през XI–XII век. – В: История, 6, 24, 2016, 567–582. ISSN: 0861–3710

Резюме: В средновековния градски живот на Южна Италия църквата била пулсиращото сърце на града; тя диктувала системата от вярвания сред градската общност; доминирала над градските улици и площади със своите сгради и силуета на катедралата (т.нар дуомо). Или с други думи – чрез различни церемонии и богослужения църквата, в лицето на градския прелат (епископ), предложила рамката, чрез която градската общност се социализирала, и положила фундамента на бъдещата комуна. Така градът и църквата в средновековната Южна Италия не само се слели в едно цяло, но станали залог за бъдещия градски икономически и политически просперитет – за разлика от реформите и антицърковните настроения в Северна Италия и католическа Европа.

2. Димов, Г. Еврейската общност в Южна Италия през Средните векове (Еврейското присъствие в Апулия – VIII-XII век). – В: История, 4, 22, 2014, 369–379. ISSN: 0861–3710

Резюме: Юдеите векове наред представлявали една от най-големите конфесионални групи в южноиталианските земи. Особен интерес предизвиква и днес тяхното присъствие в една от провинциите на Южните Апенини, а именно историческата област Апулия. Още повече периодът, който белязал възхода на еврейското присъствие сред апулийските градове, бил VII – XII век. По това време в Трани, Отранто, Бари и Таранто възникнали големи еврейски общности, които се занимавали с боядисване на платове, търговия и медицина. В тази връзка настоящата статия прави опит не само да очертае мащаба на еврейското присъствие сред апулийските *civitates*, но и да разкрие ролята, която юдейските общности изиграли в живота на Южна Италия през Средните векове.

3. Димов, Г. Ранновизантийско сребърно блюдо от Североизточна България (Опит за анализ век по-късно). – В: История, 6, 22, 2014, 598–610. ISSN: 0861–3710

Резюме: В статията е представено едно случайно открито византийско блюдо в земите на Североизточна България от началото на XX в. За съжаление, от разглежданата находка при с. Светлен (Поповско) е останал единствено фрагмент, който впоследствие е съхранен в музея в Разград.

4. Димов, Г. Средновековните Балкани в контекста на евразийското пространство. Дихотомията на балканските земи като периферия или център на идеи и култура за Евразия. – В: История, 3, 21, 2013, 207–218. ISSN: 0861–3710

Резюме: В основата на съвременната геополитическа позиция на България неминуемо лежи културно-историческото ни наследство. Понякога принизявано, алиенирано, negliжирано и от нас, българите, от нашите съседи и от далечни и чужди на нас страни. За сметка на това, в един схематичен и по-общ вид, в духа на съвременния академичен дискурс този наш патримониален дар е осъзнат и осмислен от видни световни историци като Лев Гумилъв и Арнълд Тойнби. Неслучайно за тях българският етнос е изиграл решаваща роля в развитието на Евразия. А според романтичната днес представа на покойния византолог и приятел на България Стивън Рънсиман нашият народ има най-голямо основание да претендира за военнополитическото наследство на Атила. Именно тези ракурси от историята на нашите български земи, неспособни да избягат от своята „балканска квалификация“, ще разгледаме в тази кратка и твърде обща статия, посветена иначе на един болезнен проблем. А именно дали Балканите, с цялата им днешна пейоративна натовареност, не са били някога, в миналото, център на идеи и културни модели за едни необятни и далечни земи и общества. Център за номадските и седентарните народи на Евразия. За един толкова отдалечен от нас свят.

5. Димов, Г. Културните и политически взаимоотношения между Византийската империя и кралство Англия през XI–XII век. – В: История, 5, 20, 2012, 395–408. ISSN: 0861–3710

Резюме: Настоящата статия е етюд върху англо-византийските отношения в периода X–XII в., доколкото ги е имало. Изглежда странно, но контактите между империята и кралството са съществували. Били са интензивни – и в политиката, и в културата, и в изкуството. Византия е давала естетика, цветове, модели. Англия ги е акумулирала. Ако трябва да бъдем честни, византийските находки в Скандинавия са в по-големи количества. Но норвежките или датските крале не им подражавали, не се наричали василевси. Единствени го правели английските крале. Единствени те имитирали

ромейския блясък, монети, ювелирни произведения. Защо ли? Не сме се опитали да дадем отговор, а по-скоро да го опишем. До някаква степен.

6. Димов, Г. Проблемът за латинските квартали на Балканите през XI-XII век. – В: България в световното културно наследство. Четвърта национална конференция „Пътуване към България. България в европейската култура, наука, образование, религия“; 14-16 май, Шумен. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2014, 668–675. ISBN: 978-954-577-869-8

Резюме: В началото на XI в., при продължителното управление на Македонската династия, Византия се намирала в политически, икономически и културен възход. След драматичните победи над българи, араби, грузинци и арменци, Ромейската империя разширила своите граници, като консолидирала много от старите си и бленувани територии. По това време, когато постиженията на империята вече изглеждали трайни и необратими, градският живот също преживял подем, непознат след Късната античност. Редица крепости и селища на Балканите и в Южна Италия били възстановени и живота в тях започнал да тече в нормалното си русло. На самите Балкани, анализът на градския живот отбелязвал възраждането на античните и ранновизантийски центрове, засилването на градския облик на редица създадени през IX и X в. селища, както и възникването на нов тип поселения и крепости във византийските земи. На фона на този урбанистичен бум през разглеждания период, на пръв поглед ненадейно, се появил и проблемът относно ролята на латинските квартали в балканските провинции на империята, било то като укрепени подградия, бургове или най-обикновени търговски средища в състава на големите градове. Може да предположим, че те представлявали и една от особеностите на балканската урбанистика през Средните векове, като западноевропейските търговски поселения били ситуирани главно около портовете и извън цитаделата на значимите селищни центрове. Изградени на етнически принцип - по-късно наречени от османците "френки хисар" – тези колонии безспорно представлявали интересно явление в градското развитие на Ромейската империя и нейните европейски територии. За появата, а и по-нататъшна динамична еволюция на латинските квартали обаче не разполагаме с почти никакви археологически данни. Единствено писмените извори дават някаква бегла представа за тяхното предполагаемо съществуване и локализиране, което ще разгледаме по-обстойно в представената статия.

7. Димов, Г. Проблеми на византийското сребърно монетосечене. Причините за появата на василикона при Андроник II Палеолог (1282–1328). – В: История, 1, 20, 2012, 25–37. ISSN: 0861–3710

Резюме: През 2010 г. списание „Тема“ публикува статия, посветена на монетен материал от разкопките в средновековната крепост Лютица край Ивайловград под надслов: “През размирните години на XIII и XIV век Византия опитва да стабилизира пазара с нови монети“. Всъщност става въпрос за находка *in situ* от два сребърни василикона в не толкова добро състояние, които откривателите определят като “събитие от нумизматична гледна точка“. Констатацията поражда въпроса какво в двете сребърни монети провокира интерес сред учените към василиконовия номинал? И най-вече по какъв начин василиконът допринася за усилията на Византийската империя да стабилизира паричния пазар и икономиката си в първата декада на XIII век? Отговор на поставените въпроси има за цел да даде настоящата статия, проследявайки обстоятелствата и причините, довели до появата на василиконовия номинал във Византия като част от монетната политика на първите Палеолози.

III. Студии:

1. Димов, Г. Икономика, търговия и градски живот в лангобардска и византийска Южна Италия – X–XI век. – В: История, 1, 24, 2016, 8–33. ISSN: 0861–3710

Резюме: В началото на XI в., в резултат на дългото управление на Македонската династия (867 – 1056), Византийската империя преживява политически, културен и икономически подем. След като печели победи над българи, араби грузинци и арменци империята разширява границите си, като консолидира много от бившите си територии. Налице е и безпрецедентен разцвет на градския живот. В същото време империята бива подложена на нормански набези. От 1016 до 1030 г. нормански наемници служат както на Византийската империя, така и на ломбардските градове, оспорващи византийската власт. През април 1071 г. Бари е завладян от норманите и така византийците губят контрол над Италия.

2. Димов, Г. Балканската политика на император Мануил I Комнин през 50-те и 60-те години на XII век – В: Л. Симеонова, Л. Тасева (съст., ред.) Средновековните Балкани като световен кръстопът. Контакти и обмен [Studia balcanica 32]. София: „Тендрил“, 2017, 109–129. ISBN: 978-954-92809-6-8

Резюме: Студията разглежда балканската политика на император Мануил Комнин (1143–1180). Представени са промените във вътрешната и външната политика на Византийската империя, сблъсъците с унгарци, сърби, както и конфликтите и въстанията на населението на север от Хемус. Особено внимание е обърнато на тенденциите и промените във византийското общество през XII в. – а именно популярната култура на аристократичната прослойка от династи и видимите латински влияния в обществото. Направен е преглед на новите форми в литературата и изкуството, както и на нововъведенията във въоръжението и комплектоването на ромейските армии. Наред с това са осветени много от т.нар *бели полета* в балканската средновековна история като появата на албанците, босненските владетели и ролята на власите в империята. Обърнато е внимание и на процесите, които протичат в земите по Долния Дунав и формирането на нова проиарска класа, която, наред с това, ще бележи успешното възстановяване на българската държава през дванадесетото столетие.